

מסורת הש"ס

6) דמסוכר גרי הערוך ע"כ ספר... 7) ד"ה פ"ה... 8) ד"ה פ"ה... 9) ד"ה פ"ה... 10) ד"ה פ"ה... 11) ד"ה פ"ה... 12) ד"ה פ"ה... 13) ד"ה פ"ה... 14) ד"ה פ"ה... 15) ד"ה פ"ה... 16) ד"ה פ"ה... 17) ד"ה פ"ה... 18) ד"ה פ"ה... 19) ד"ה פ"ה... 20) ד"ה פ"ה... 21) ד"ה פ"ה... 22) ד"ה פ"ה... 23) ד"ה פ"ה... 24) ד"ה פ"ה... 25) ד"ה פ"ה... 26) ד"ה פ"ה... 27) ד"ה פ"ה... 28) ד"ה פ"ה... 29) ד"ה פ"ה... 30) ד"ה פ"ה... 31) ד"ה פ"ה... 32) ד"ה פ"ה... 33) ד"ה פ"ה... 34) ד"ה פ"ה... 35) ד"ה פ"ה... 36) ד"ה פ"ה... 37) ד"ה פ"ה... 38) ד"ה פ"ה... 39) ד"ה פ"ה... 40) ד"ה פ"ה... 41) ד"ה פ"ה... 42) ד"ה פ"ה... 43) ד"ה פ"ה... 44) ד"ה פ"ה... 45) ד"ה פ"ה... 46) ד"ה פ"ה... 47) ד"ה פ"ה... 48) ד"ה פ"ה... 49) ד"ה פ"ה... 50) ד"ה פ"ה... 51) ד"ה פ"ה... 52) ד"ה פ"ה... 53) ד"ה פ"ה... 54) ד"ה פ"ה... 55) ד"ה פ"ה... 56) ד"ה פ"ה... 57) ד"ה פ"ה... 58) ד"ה פ"ה... 59) ד"ה פ"ה... 60) ד"ה פ"ה... 61) ד"ה פ"ה... 62) ד"ה פ"ה... 63) ד"ה פ"ה... 64) ד"ה פ"ה... 65) ד"ה פ"ה... 66) ד"ה פ"ה... 67) ד"ה פ"ה... 68) ד"ה פ"ה... 69) ד"ה פ"ה... 70) ד"ה פ"ה... 71) ד"ה פ"ה... 72) ד"ה פ"ה... 73) ד"ה פ"ה... 74) ד"ה פ"ה... 75) ד"ה פ"ה... 76) ד"ה פ"ה... 77) ד"ה פ"ה... 78) ד"ה פ"ה... 79) ד"ה פ"ה... 80) ד"ה פ"ה... 81) ד"ה פ"ה... 82) ד"ה פ"ה... 83) ד"ה פ"ה... 84) ד"ה פ"ה... 85) ד"ה פ"ה... 86) ד"ה פ"ה... 87) ד"ה פ"ה... 88) ד"ה פ"ה... 89) ד"ה פ"ה... 90) ד"ה פ"ה... 91) ד"ה פ"ה... 92) ד"ה פ"ה... 93) ד"ה פ"ה... 94) ד"ה פ"ה... 95) ד"ה פ"ה... 96) ד"ה פ"ה... 97) ד"ה פ"ה... 98) ד"ה פ"ה... 99) ד"ה פ"ה... 100) ד"ה פ"ה...

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים קיב.

דמסוכר. מקין דס מן הכתפיים. לשון סיכווי: ידא אלוסיא. שרגיל להניח ידו אלל נחירו על שפתיו: דרגא לפחדא. דרך הוא להביא לו פחד רוח רעה: לול שפן אניגרון אנירדפי. לחס הוא: זי זלעיי ושמייני. הנה סביצתי אנשים כחוסים ושמנים ותיחוני: ונימא ליה לחינא מיה: הוי עו. המחוק במנהג יומר משכילת צידק: אל פשז בגונסה של עיר ופסנה. מקום שבני העיר עוזרים ושצין שמא כשהן עוזרים ושצין *ויצטלון ויפסקין ממשתתך: ואל סדור זעיר שראשיה סלמידי ונחמים. לטרוד צגריסה ולא זמילי לציבורא: לא למיזבן מיניה ולא לזבני ליה. דליירי דעדיף מזליה נלח וחי ליה להאי: אמר ליה ר"ש בן יוחי ומי נסכנה. והלא העגל בסכנה ומה לך צדק: אם נקשם ליחנק. לומר דבר שיהיה נשמע לצרות ויקבלו ממך: היסלה צאלין גדול אמור בשם אדם גדול: צהדפא. כשהמיוק למד צהדש כשהוא מתחיל ללמוד: שאין

עין משפט נר מצוה

סד א טושיע ארוח ס ד סקיף יי: סד ב טושיע יוד ס' קט"ו סקיף ה ועיין רמב"ם פ"ב מהל' רולא וזמירת נפש הל'ה ונכרז אלפס פ"ב דע"ז דף שמ. וזל"ש שס סס"י יג וז"ל: ג מיי"ה מהל' רולא הל"ו ש"ע ח"מ ס' מו ספי' ט וט"ע י"ד ס' ספי' ה כג"ה: סד ד מיי"ה פ"ל מהלכות שנת הל"ה ז ופ"י מהלכות מנחת עניים הלכה יח סמג עין ז' טושיע ארוח סימן רמז טושיע יוד סימן רנה סקיף א:

גליון הש"ס

גב' רוח רעה שורה עליהן. עי מורת חיס ששנות דף ט ע"ב ד"ה רי"ב: רש"י ר"ה אל ושב. ויבליך ויפסקי לך. עי כמלך הדורות כמלך מלאס אפי' דף ק"ה ע"ב:

מוסף תוספות

א. [אין לנו לקרותו כן כל שעה. וכו' לך נראה ל"ת דלא ר"ע היה אלא איניש אחרינא היה ששמו קרחה וקרחה היא שם אדם כמו קרה. מוס' שנת קג

רבינו הגנאל

דמסוכר. פי מקין דס ולא משי ידיה מפחד שבעה יומי שקל מויהי ולא משי ידו. מפחד לתלתין יומין. שקל טופריה ולא משי ידיה מפחד יום אחד. דמשי רישיה ולא משי כרישיה מפחד יום אחד. ולא דיע ממה מפחד. דיא אפנא דירכא לפחדא. דיא אפנא דירכא לשינתא. אובליך ומשקין תחת המטה ואפי' מחופין בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהן. ח"ד לא ישתה אדם בלילי רביעיות ובהיכלו כולו אומר כבוד ואי לא (נימא) הכי לול שפן אניגרון אנירדפין בין כוכבי יתיבנא בין בלעיי שמיני אזילנא ואי לא אי איבא איניש בהדיה ניתעריה ולימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי והדר נישתי ת"ר ילא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה סכנת שברירי ואי צחי מאי תקנתיה אי איבא איניש בהדיה לימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא ואי לא (נימא) איהו לנפשיה פלניא אמרה לי אימי איזדהר משברירי שברירי ברירי רירי ירי רי צחינא מיא בכסי חיורי: ואפילו מן התמחויו וכו': פשיטא לא צרכא אלא אפילו לר"ע דאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הכא משום פרסומי ניסא (מודי) תנא דבי אליהו א"פ שאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר מועט בתוך ביתו מאי נינהו (6) אמר רב פפא כסא דהרסנא (7) כדתנן ר"ה יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים ת"ר שבעה דברים צוה ר"ע את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לביתך (8) פתאום כ"ש לבית חבירך ואל תמנע מנעלים מרגליך (9) השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצניח ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות (10) והוי משתדל עם אדם שהשעה משחקת לו אמר רב פפא לא למיזבן מיניה ולא לזבני ליה אלא למעבד שותפות בהדיה והשתא (11) דאמר רב שמואל בר יצחק מאי דכתיב (12) מעשה ידיו ברכת כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך אפילו למיזבן מיניה ולזבני ליה שפיר דמי המשה דברים צוה ר"ע את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך מלכות אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק אמר לו ומי בסכנה והלא עגל בסכנה אמר לו (13) אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול וכשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מוגה מאי היא אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בחדתא (14) שבששתא כיון דעל על לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה בחיי בעלה דאמר מר גרוש שגשא גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה לפי שאין

צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו. פירש רש"ס דהוא ר' יהושע בן קרחה ד"ע קרח היה כדלמרינן [בצבורות] (דף נח.) שהיה בן עזאי אומר כל חכמי ישראל דומין לפני קלפיפת השום חוץ מן הקרח הזה ואין נראה שיהיה הגמרא קורא אותו בן קרחה דרך גנאי שהרי נעשה הנערים שקראו ללשע עלה קרח (מל"ס 3 ב 3) וכן עזאי קראו כן דרך צדיותא (15):

שבששתא דעל ע"ה. תימיה דרבא גופא אית ליה צלל יחפור (צ"ב דף כה.) שצשתא ממילא נפקא ויש לומר דהיינו כשלומד קמי דגריס ולא דייק שיכול להצין מעצמו כשיגדל אצל כהן דליירי צספר שאינו מוגה סומך על ספרו ואינו יוצא מידי טעותו: ולא

6) דמסוכר ולא משי ידיה מפחד שבעה יומי דשקיל מויהי ולא משי ידיה מפחד תלתא יומי דשקיל טופריה ולא משי ידיה מפחד חד יומא ולא ידע מאי קא מפחד ידא אלוסיא דרגא לפחדא (7) דיא אפנתא דרגא לשינתא תנא אובליך ומשקין תחת המטה (8) אפילו מחופין בכלי ברזל (9) רוח רעה שורה עליהן ת"ר לא ישתה אדם מים לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות ואם שתה דמו בראשו מפני סכנה מאי סכנה רוח רעה ואם צחי מאי תקנתיה (10) (נימא) שבעה קולות שאמר דוד על המים והדר נישתי שנאמר יקול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים קול ה' בכח קול ה' בהדר קול ה' שובר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון קול ה' חוצב להבות אש קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו אומר כבוד ואי לא (11) (נימא) הכי

לול שפן אניגרון אנירדפין בין כוכבי יתיבנא בין בלעיי שמיני אזילנא ואי לא אי איבא איניש בהדיה ניתעריה ולימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי והדר נישתי ת"ר ילא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה סכנת שברירי ואי צחי מאי תקנתיה אי איבא איניש בהדיה לימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא ואי לא (נימא) איהו לנפשיה פלניא אמרה לי אימי איזדהר משברירי שברירי ברירי רירי ירי רי צחינא מיא בכסי חיורי: ואפילו מן התמחויו וכו': פשיטא לא צרכא אלא אפילו לר"ע דאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הכא משום פרסומי ניסא (מודי) תנא דבי אליהו א"פ שאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר מועט בתוך ביתו מאי נינהו (6) אמר רב פפא כסא דהרסנא (7) כדתנן ר"ה יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים ת"ר שבעה דברים צוה ר"ע את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לביתך (8) פתאום כ"ש לבית חבירך ואל תמנע מנעלים מרגליך (9) השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצניח ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות (10) והוי משתדל עם אדם שהשעה משחקת לו אמר רב פפא לא למיזבן מיניה ולא לזבני ליה אלא למעבד שותפות בהדיה והשתא (11) דאמר רב שמואל בר יצחק מאי דכתיב (12) מעשה ידיו ברכת כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך אפילו למיזבן מיניה ולזבני ליה שפיר דמי המשה דברים צוה ר"ע את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך מלכות אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק אמר לו ומי בסכנה והלא עגל בסכנה אמר לו (13) אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול וכשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מוגה מאי היא אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בחדתא (14) שבששתא כיון דעל על לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה בחיי בעלה דאמר מר גרוש שגשא גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה לפי שאין

רש"ב"ם דמסוכר. מקין דס מן הכתפיים: ידא אלוסיא. שרגיל להניח ידו על שפתו אלל נחירו: דרגא לפחדא. פחד סולס ודרך הוא לעלות עליו (6) פחד רוח רעה: אפוסא. מלח: זלעיי רביעיות. צלל נר: לול שפן אניגרון. כביצתי אנשים כחוסים ושמנים צחרו וקחו לכו והניחו: צברי. סגורים (בדל"ש יט) מתרגמינן כן: לימא ליה לחינא מיה צכסי חיורי. ממונה על כוסות של חרס: הוי עז כנמר. המחוק במנהג יומר משהיכולת צידק: ר' יהושע בן קרחה הוא בן ר"ע רבי עקיבא קרח היה כדלמרינן צמסכת [בצבורות] (דף נח.) כל חכמי ישראל דומין לפני קלפיפת השום חוץ מן הקרח הזה: אל פשז בגונסה של עיר ופסנה. מקום שבני העיר עוזרים ושצין ויצטלון ויפסקין ממשתתך: ואל סדור זעיר שראשיה סלמידי ונחמים. לטרוד צגריסה ולא זמילי לציבורא: לא למיזבן מיניה ולא לזבני ליה. דליירי דעדיף מזליה נלח וחי ליה להאי: אמר ליה ר"ש בן יוחי ומי נסכנה. והלא העגל בסכנה ומה לך צדק: אם נקשם ליחנק. לומר דבר שיהיה נשמע לצרות ויקבלו ממך: היסלה צאלין גדול אמור בשם אדם גדול: צהדפא. כשהמיוק למד צהדש כשהוא מתחיל ללמוד: שאין

רש"ב"ם דמסוכר. מקין דס מן הכתפיים: ידא אלוסיא. שרגיל להניח ידו על שפתו אלל נחירו: דרגא לפחדא. פחד סולס ודרך הוא לעלות עליו (6) פחד רוח רעה: אפוסא. מלח: זלעיי רביעיות. צלל נר: לול שפן אניגרון. כביצתי אנשים כחוסים ושמנים צחרו וקחו לכו והניחו: צברי. סגורים (בדל"ש יט) מתרגמינן כן: לימא ליה לחינא מיה צכסי חיורי. ממונה על כוסות של חרס: הוי עז כנמר. המחוק במנהג יומר משהיכולת צידק: ר' יהושע בן קרחה הוא בן ר"ע רבי עקיבא קרח היה כדלמרינן צמסכת [בצבורות] (דף נח.) כל חכמי ישראל דומין לפני קלפיפת השום חוץ מן הקרח הזה: אל פשז בגונסה של עיר ופסנה. מקום שבני העיר עוזרים ושצין ויצטלון ויפסקין ממשתתך: ואל סדור זעיר שראשיה סלמידי ונחמים. לטרוד צגריסה ולא זמילי לציבורא: לא למיזבן מיניה ולא לזבני ליה. דליירי דעדיף מזליה נלח וחי ליה להאי: אמר ליה ר"ש בן יוחי ומי נסכנה. והלא העגל בסכנה ומה לך צדק: אם נקשם ליחנק. לומר דבר שיהיה נשמע לצרות ויקבלו ממך: היסלה צאלין גדול אמור בשם אדם גדול: צהדפא. כשהמיוק למד צהדש כשהוא מתחיל ללמוד: שאין

תורה אור השלם 1. קול יי על הקנים אל הפבור הרעים יי על מים רבים: קול יי בבח קול יי בדהר: קול יי שבר ארזים וישבר יי את ארזי הלבנון: ויקרדים במו עגל לבנון וישרין במו בן ראמיים: קול יי חצב להבות אש: קול יי יחיל מדבר יחיל יי מדבר קדש: קול יי יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו אומר כבוד: היתלים בט ג-ט 2. הלא אהה שבתך בעדו ובעד בועד קל אשר לו מקבים מעשה ידיו ברכת ומקבים פרץ קארין א י

הגהות הב"ח

(א) גמ' מלי ניהו אמר רב ספא:

מוסף רש"י

איזדהר משברירי. לחס הוא ותמנע והולך משם היש כלשר הוא שומע מועט מינות אוח אחר אוח עד ר' וכן הוא הלכה להכניס מים. מניחים (בדל"ש יט). תרגמו צברי (הו"ב). עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. לא יעיל על אחריס הכי צמחומי (שבת ק"ח). הוי עז כנמר וגרי. כסמון להסיה ד"ע דקאלמ עשה שבתך חול מנינא לא ומה לאוריין לן דלא אמר ר"ע אלא זמי שהשעה רחוקה לן בימות, אלל לרין אדם לוח עמנו כמנו ונשר לעשות לזון אבו ששמים לכבד צמחומי וימט טובים (רש"י אר"ה פ"ה מ"ב). ועי' אור אר"ה י"ט רמב"ם י"ט ע"ה.

עיר ותשנה, ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים, ואל תכנס לבית פתאום, ואל תמנע מנעלים מרגליך, והשכם ואכול ביום בקיץ בין בחורף. עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. פי', אל תאמר חיבי אני לעגנ השבת אם אין דך שמת, אלא עשה כמנו ונשר לעשות לזון אבו ששמים לכבד צמחומי וימט טובים (רש"י אר"ה פ"ה מ"ב). ועי' אור אר"ה י"ט רמב"ם י"ט ע"ה. שכתב המורה בנפלא (סוכה ס"ח).